כל מזונותיו של אדם · כל מה שעתיד להתכבר בשנה שיהא נזון מעם קטנה ט כך וכך יתכבר בשנה זו ויש ט ליזהר מלעשות יציאה מרובה שלא יוסיפו ט שכר למזונות אלא מה שפסקו ט: **פן מסוכנים שבטים** · לאותה לא פסקו ט מה יתכבר לגרכה ומסיק תבואתו אלא לפי מה שרגיל ממלאים ט לשנה תורה אור לא לאחר שנה: **מוסיפין ט** · כלומר ממלאים ט שכר מעמע: **מפי קרפף** · שקלבין מזונות ברלתם השנה: **שמחדש מתכסה בו** · שהלבנה מתכסה ט שאינה גראים לכל אדם אלא שחרים ליושבי מזרח ומערבים ליושבי מערב דלאמר בר"ה (דף כ:) עשרים וארבע שעות מתכסה סיהרא: **פרי** **לעופר זה ר"ם** · דאלו אמר "ע כבר נתמלאה הלבנה במקלה וגראים בכל מקום: **בכפס ליום פגנו** · לבחדש קלי תקנו בחדוש הלבנה שופר בשעות מתכסה ביום תגנו: **ואוכל** **עם פרפשנוק** · נמצא אוכלה לזו כדי שתהא היפה נאכלת בשבת דהוא לה לכילתה של הרתעוה לכבוד שבת: **נשם שמים** · כדאם שחזדמן ע נלה לשבת: **קפד שביך לשבתיך** · מאחד בשבת שלך מן לכך לשבת הבאה: **יום יום** · *יומם לנו את גרכיו ומזרתנו: **פינו גריך לפודיעו** · לומר שלא יהא זה יושב ותוהה מהיכן בא אליו דבר זה: **ומשם נא ידע** · אלמא נתן לו הקב"ה קרון עור פניס ולא הודיעו: **לדעת כי אני ה' וגו'** · ריש דקרא לך אם שבתותי תשמרו ומאי "לדעת" רוצה אני שתודיעם מה מתנה הטובה אני מבקש ליתן להם: **גריך לפודיע אם אמו** · לעשות לו אות וסימן שאם יאכלנו קדם שיבא לאמו תראה אם האות ותשאלנו מי עשה לך כך והוא יאמר פלוני וגם נתן לי פת ומתוך כך ידעו אביו ואמו שהוא אוהבם ותרבה אהבה ורעות בישראל: **דעבידא לגלוי** · כגון קרון פניס דמשה שהודיעו הרואין לא גרך הנתן להודיעו: **ומלי ליס כוסלא** · נתן כחול סביבות עיניו: **לא (לעגנגו) נגרים אלא** · ואגן אבכתן" שחזר הקב"ה להעניקן על התורה ועל המצות דכתיב "ורק משעיר למו הופיע מהר פארן" (דברים לג) וכתיב "לטה מהימן יבא" (חבקוק ג): **נשמה יפירה** · רוחב לב למטתה ולשמחה ולהיות פתוח לרוחה ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו: **ונפש** · דרשינן ליה אי על הנפש שהלבה לה: **לא שנו** · דהוי ערוב: **דאלאפ** · לפתן בעינן דמוכחא מלתא שעשוי לשבת: **ופת לא מלאפא** · הלכך לא מוכחא מלתא היא שהרי בכל יום יש לחם: **שבשולי קדרה** · שבשולי קדרה מתכין: **פופר פליפס** · מעריב יום טוב לשם ערוב ולא אמרינן לא תשיבי ובמלי: **גורדו** · מעריב יום טוב: **אין בשם משום בשולי נכרים** · שגזרו חכמים בבשולי נכרים משום חתנה, ועל שנאכל כמו שהוא אי לא גזרו על בשולו דכיון שנאכל כמו שהוא אי לא בשול דלא אהני ולא נאכלין על ידי מלתן חיים: **פופר ישראל פליפס** · דהא שרו באכילה: **בשל דסרסנא** · מסוגן בשומן קרבי דגים ובקמח: **אפורי** · דקמח אין נאכל כמו שהוא אי לפיכך יש בו משום בשולי נכרים: הרסנא

כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה (ועד יום הכפורים) חוץ מ מהוצאת שבתות והוצאת י"ט והוצאת בניו לתלמוד תורה שאם פרנס פורחתן לו ואם הוסיף מוסיפין לו א"ר אבהו מאי קראה תקעו בחדש שופר (*בבבא) ליום חגנו "איזהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ראש השנה וכתיב כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב מאי משמע דהאי חק לישנא דרמזוני הוא? דכתיב ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה מר זוטרא אמר מהכא הטריפני לחם חקי תניא אמרו עליו על שמאי הזקן כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת: מצא בהמה נאה אומר "זו לשבת" מצא אחרת נאה הימנה מניח את השניה ואוכל את הראשונה אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו שכל מעשיו לשם שמים שנאמר ברוך ה' יום יום תניא נמי הכי בית שמאי אומרים מחד שביך לשבתיך ובית הלל אומרים ברוך ה' יום יום: א"ר חמא ברבי חנינא הנותן מתנה לחברו אין צריך להודיעו שנאמר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו לדעת כי אני ה' מקדשכם אמר לו הקב"ה למשה: משה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיע אותם מבאן אמר רבן שמעון בן גמליאל הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו? לא קשיא הא במתנה דעבידא לאגלויי הא במתנה דלא עבידא לאגלויי, שבת נמי *מתנה דעבידא לאגלויי? מתן שכרה לא עבידא לאגלויי: אמר מר מבאן אמר רשב"ג הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו *מאי עביד ליה? שייף ליה משרא ומלי ליה כוחלא, והאידנא דחיישינן לכשפים מאי? אמר רב פפא שייף ליה מאורו המן. א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי כל מצות שנתן להם הקב"ה לישראל נתן להם בפרהסיא חוץ משבת שנתן להם בצנעא שנאמר ביני וביני בני ישראל אות היא לעולם, אי הכי לא לענשו נברים עלה? שבת אודועי אודעינהו, מתן שכרה לא אודעינהו ואי בעית אימא מתן שכרה נמי אודעינהו נשמה יתירה לא אודעינהו *דאמר ר' שמעון בן לקיש נשמה יתירה נותן הקב"ה בארם ערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו שנאמר שבת וינפש-כיון ששבת "וי אבדה נפש": עושה אדם תבשיל מערב יום טוב: אמר אביי *לא שנו אלא תבשיל אבל פת לא, מאי שנא פת דלא: אילימא מידי דמלפת בעינן ופת לא מלפתא והא דייסא נמי דלא מלפתא דאמר ר' זירא *הני בבלאי טפשאי דאכלי נהמא בנהמא ואמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי מערבין בדייסא אלא מידי דלא שביח בעינן ופת שביחא ודייסא לא שביחא איכא דאמרי אמר אביי לא שנו "אלא תבשיל אבל פת לא, מאי טעמא: אילימא דמידי דלא שביח בעינן ופת שביחא, והא דייסא לא שביחא ואמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי אין מערבין בדייסא אלא מידי דמלפת בעינן ופת לא מלפתא ודייסא נמי לא מלפתא דאמר ר' זירא הני בבלאי טפשאי דאכלי נהמא בנהמא. תני ר' חייא עד רשם שבשולי קדרה אוסר עליהן משום ערובי תבשילין והא"ם ראית בהו כזית אמר רב יצחק בריה דרב יהודה "שמעוניה שעל גבי הסכין גורדו ואסור עליו משום ערובי תבשילין והני מילי ראית בהו כזית, אמר רב אסי אמר רב *דגים הטנים מלוחים אין בהם משום בשולי נכרים אמר רב יוסף "ואם צלאן נכרי אסור עליהם משום ערובי תבשילין ואי עבדינהו נכרי כבסא דהרסנא אסור, פשיטא? מהו דתימא הרסנא

פרש"י הכל נפקין מקרלי דלגיל "מזונותיו" דמשמע כדלאמר לו עלי ואני פירש "אורה דכתיב "מזון" ומזון היא אורה דכתיב פקודי ה' ישרים משמחי לב (תהלים יט):

איזהו חג שהחדש מתכסה בו

וכו' · **פרשא** שהלבנה אינה גראים ונקבה לפי' זה דהוה ליה למימר שהלבנה מתכסה לכך "פר"ח [פר"ח] מודמן בו כלומר שרגיל לבא בו וכסא לשון זמן כמו ליום הכסה יבא ביתו (משלי ז) **ואביי** **אמאלם** פירש "מתכסה" שלא היה שעיר של ר"ח קרב בו **ונקבה** רבינו חם דבתוספתא "קאמר דקתניב ("ל"ע) שעירים בשנה ונקא תניב י"ב שעירים דלתלמי חדשים ולא מינו י"ב אם לא היה שעיר דר"ח דר"ה "ואביי ל רבינו משולם דלא עלה על לבו לומר כן אלא היתה דעתו דלא מפרש קרא בהדיא של רלתם חדש דרלתם השנה דכתיב בפינחס "מלבד עולת החדש" ומתוך לא הזכיר "מתכסה" שאין מזכירין אותו במוסף דרלתם השנה ור"ת היה אומר אחרכנה הואיל והיה קרב מזכירין אותו במוסף דרלתם השנה ותקן ר"ת אומר במוסף "מלבד עולת החדש וגו' וכן תקן אומר "שני שעירים להלכתן וגו' "שעיר אחד של רלתם חדש ושעיר אחד של ר"ה" אמר

כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה (ועד יום הכפורים) חוץ מ מהוצאת שבתות והוצאת י"ט והוצאת בניו לתלמוד תורה שאם פרנס פורחתן לו ואם הוסיף מוסיפין לו

מאי קראה · דכתיב "תקעו בחדש שופר" (*בבבא) ליום חגנו "איזהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ראש השנה וכתיב כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב מאי משמע דהאי חק לישנא דרמזוני הוא? דכתיב ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה מר זוטרא אמר מהכא הטריפני לחם חקי

אמרו עליו על שמאי הזקן · כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת: מצא בהמה נאה אומר "זו לשבת" מצא אחרת נאה הימנה מניח את השניה ואוכל את הראשונה אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו שכל מעשיו לשם שמים שנאמר

ברוך ה' יום יום · תניא נמי הכי בית שמאי אומרים מחד שביך לשבתיך ובית הלל אומרים ברוך ה' יום יום

שנאמר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו · אמר לו הקב"ה למשה: משה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיע אותם מבאן אמר רבן שמעון בן גמליאל הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו? לא קשיא הא במתנה דעבידא לאגלויי הא במתנה דלא עבידא לאגלויי, שבת נמי *מתנה דעבידא לאגלויי? מתן שכרה לא עבידא לאגלויי: אמר מר מבאן אמר רשב"ג הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו *מאי עביד ליה? שייף ליה משרא ומלי ליה כוחלא, והאידנא דחיישינן לכשפים מאי? אמר רב פפא שייף ליה מאורו המן. א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי כל מצות שנתן להם הקב"ה לישראל נתן להם בפרהסיא חוץ משבת שנתן להם בצנעא שנאמר ביני וביני בני ישראל אות היא לעולם, אי הכי לא לענשו נברים עלה? שבת אודועי אודעינהו, מתן שכרה לא אודעינהו ואי בעית אימא מתן שכרה נמי אודעינהו נשמה יתירה לא אודעינהו *דאמר ר' שמעון בן לקיש נשמה יתירה נותן הקב"ה בארם ערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו שנאמר שבת וינפש-כיון ששבת "וי אבדה נפש": עושה אדם תבשיל מערב יום טוב: אמר אביי *לא שנו אלא תבשיל אבל פת לא, מאי שנא פת דלא: אילימא מידי דמלפת בעינן ופת לא מלפתא והא דייסא נמי דלא מלפתא דאמר ר' זירא *הני בבלאי טפשאי דאכלי נהמא בנהמא ואמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי מערבין בדייסא אלא מידי דלא שביח בעינן ופת שביחא ודייסא לא שביחא איכא דאמרי אמר אביי לא שנו "אלא תבשיל אבל פת לא, מאי טעמא: אילימא דמידי דלא שביח בעינן ופת שביחא, והא דייסא לא שביחא ואמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי אין מערבין בדייסא אלא מידי דמלפת בעינן ופת לא מלפתא ודייסא נמי לא מלפתא דאמר ר' זירא הני בבלאי טפשאי דאכלי נהמא בנהמא. תני ר' חייא עד רשם שבשולי קדרה אוסר עליהן משום ערובי תבשילין והא"ם ראית בהו כזית אמר רב יצחק בריה דרב יהודה "שמעוניה שעל גבי הסכין גורדו ואסור עליו משום ערובי תבשילין והני מילי ראית בהו כזית, אמר רב אסי אמר רב *דגים הטנים מלוחים אין בהם משום בשולי נכרים אמר רב יוסף "ואם צלאן נכרי אסור עליהם משום ערובי תבשילין ואי עבדינהו נכרי כבסא דהרסנא אסור, פשיטא? מהו דתימא הרסנא

כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה (ועד יום הכפורים) חוץ מ מהוצאת שבתות והוצאת י"ט והוצאת בניו לתלמוד תורה שאם פרנס פורחתן לו ואם הוסיף מוסיפין לו

מאי קראה · דכתיב "תקעו בחדש שופר" (*בבבא) ליום חגנו "איזהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ראש השנה וכתיב כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב מאי משמע דהאי חק לישנא דרמזוני הוא? דכתיב ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה מר זוטרא אמר מהכא הטריפני לחם חקי

אמרו עליו על שמאי הזקן · כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת: מצא בהמה נאה אומר "זו לשבת" מצא אחרת נאה הימנה מניח את השניה ואוכל את הראשונה אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו שכל מעשיו לשם שמים שנאמר

ברוך ה' יום יום · תניא נמי הכי בית שמאי אומרים מחד שביך לשבתיך ובית הלל אומרים ברוך ה' יום יום

שנאמר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו · אמר לו הקב"ה למשה: משה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיע אותם מבאן אמר רבן שמעון בן גמליאל הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו? לא קשיא הא במתנה דעבידא לאגלויי הא במתנה דלא עבידא לאגלויי, שבת נמי *מתנה דעבידא לאגלויי? מתן שכרה לא עבידא לאגלויי: אמר מר מבאן אמר רשב"ג הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו *מאי עביד ליה? שייף ליה משרא ומלי ליה כוחלא, והאידנא דחיישינן לכשפים מאי? אמר רב פפא שייף ליה מאורו המן. א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי כל מצות שנתן להם הקב"ה לישראל נתן להם בפרהסיא חוץ משבת שנתן להם בצנעא שנאמר ביני וביני בני ישראל אות היא לעולם, אי הכי לא לענשו נברים עלה? שבת אודועי אודעינהו, מתן שכרה לא אודעינהו ואי בעית אימא מתן שכרה נמי אודעינהו נשמה יתירה לא אודעינהו *דאמר ר' שמעון בן לקיש נשמה יתירה נותן הקב"ה בארם ערב שבת, ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו שנאמר שבת וינפש-כיון ששבת "וי אבדה נפש": עושה אדם תבשיל מערב יום טוב: אמר אביי *לא שנו אלא תבשיל אבל פת לא, מאי שנא פת דלא: אילימא מידי דמלפת בעינן ופת לא מלפתא והא דייסא נמי דלא מלפתא דאמר ר' זירא *הני בבלאי טפשאי דאכלי נהמא בנהמא ואמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי מערבין בדייסא אלא מידי דלא שביח בעינן ופת שביחא ודייסא לא שביחא איכא דאמרי אמר אביי לא שנו "אלא תבשיל אבל פת לא, מאי טעמא: אילימא דמידי דלא שביח בעינן ופת שביחא, והא דייסא לא שביחא ואמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי אין מערבין בדייסא אלא מידי דמלפת בעינן ופת לא מלפתא ודייסא נמי לא מלפתא דאמר ר' זירא הני בבלאי טפשאי דאכלי נהמא בנהמא. תני ר' חייא עד רשם שבשולי קדרה אוסר עליהן משום ערובי תבשילין והא"ם ראית בהו כזית אמר רב יצחק בריה דרב יהודה "שמעוניה שעל גבי הסכין גורדו ואסור עליו משום ערובי תבשילין והני מילי ראית בהו כזית, אמר רב אסי אמר רב *דגים הטנים מלוחים אין בהם משום בשולי נכרים אמר רב יוסף "ואם צלאן נכרי אסור עליהם משום ערובי תבשילין ואי עבדינהו נכרי כבסא דהרסנא אסור, פשיטא? מהו דתימא הרסנא

הגהות הב"ח

(א) גמ' קטנין ע"ל מ"ר (ועד יום הכפורים) תל"מ וכ"כ כ"ל ועד לתם בשנה:

* תהלים סח:ב

[גם ע"ב]

[ופע"ב]

[ע"ז כ: ע"ב]

[ע"ז כ: ע"ב]

[ע"ז כ: